

SANAKA HIIRAGI

*Unohdettujen
muistojen
valokuvaamo*

終サナカ
人生写真館の奇跡

DOCENDO

Unohdettujen muistojen valokuvaamo

SANAKA HIIRAGI

*Unohdettujen
muistojen
valokuvaamo*

Japanin kielestä suomentanut Markus Juslin

DOCENDO

Japaninkielinen alkuperäisteos:
人生写真館の奇跡 (JINSEI SHASHINKAN NO KISEKI)
© 2019, Sanaka Hiiragi (柊サナカ)
(THE MEMORY PHOTOGRAPHERS aka The Lantern of Lost Memories)
Original Japanese edition published by Takarajimasha, Inc.
Finnish edition arranged with Takarajimasha, Inc.,
through Emily Books Agency, LTD. and
Casanovas & Lynch Literary Agency S.L.

*Kustantaja on saanut tälle kirjalle suomennostukea
Kirjallisuuden vientikeskus FILLI:ltä.*

*Suomentaja on saanut käännöstyöhön apurahaa
Jenny ja Antti Wihurin rahastolta.*

Suomenkielinen laitos:
© Minerva Kustannus, 2024
www.docendo.fi
Minerva Kustannus on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä.
Lönnrotinkatu 18 A, 00120 Helsinki

Suomennos: Markus Juslin
Kannen kuvat: iStock
Kansi: Justine Florio / Taittopalvelu Yliveto Oy
Graafinen suunnittelu ja taitto: Taittopalvelu Yliveto Oy
ISBN 978-952-850-695-9
Painettu EU:ssa

Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut: tuotevastuu@docendo.fi

SISÄLLYS

Ensimmäinen luku:
Vanha rouva ja valokuva bussista

Toinen luku:
Hiiri-kun ja valokuva sankareista

Kolmas luku:
Mitsuru ja viimeinen valokuva

おばあさんとバスの一枚

ENSIMMÄINEN LUKU

Vanha rouva ja valokuva bussista

Vanhan seinäkellon viisarit ja heiluri seisoivat paikoillaan. Hirasaka kuunteli tarkkaan. Valokuvamossa oli niin hiljaista, että korvissa melkein humisi. Nahkakengät upposivat pehmeästi vanhaan, punaiseen mattoon.

Hän kosketti sormella varovasti katkeronkukkia pienessä maljakossa vastaanottotiskillä. Korjasi vähän niiden asentoa.

Eteisen pariovet olivat levällään, ja oviaukosta näkyi studio. Himmeästi hohtavan lampun alapuolelle oli ripustettu taustapaperi, ja paperin edessä oli yksi ainoa ylellinen tuoli, jossa oli käsinoja vain toisella puolella. Siellä näkyi myös iso, jalustallinen paljekamera. Niin jalusta kuin kamerakin olivat jyhkeitä puuesineitä, liian isoja yhden ihmisen kannettaviksi, ja vierailijat sanoivatkin niistä usein yllättyneinä: ”Mikä kamera! Se on kuin puinen laatikko.” Kameroihin vihkiytyneet saattoivat huokaista: ”Onpa nostalgista! Sehän on Anthony”, minkä jälkeen keskustelu kenties siirtyi kameroihin.

Joku näkyi kulkevan ulkona ikkunan ohi, ja sitten kuului heti: ”Lähetys, olisi lähetys! Hirasaka-san!”

Ovelta kajahti hyväntuulinen koputus. Tuo mies se vain vaikuttaa aina yhtä iloiselta, vaikka toistaa samaa kaavaa kerta toisensa jälkeen, Hirasaka mietti avatessaan oven.

Oven takana oli nuori mies lähetin univormussa. Lakin lippa osoitti niskaan, ja tullessaan hän oli työntänyt lavavaunua, kuten aina. Oho, Hirasaka hymähti happamasti nähdessään, miten iso paketti lavavau-
nolla oli.

Miehen univormun rinnoissa oli valkoinen kissalogo, ja nimilapussa luki *Yama*. Siilitukka sopi hyvin yhteen päivettyneen ihon kanssa.

”Seuraavaksi tuleekin nuori ja reipas neitokainen”, *Yama* leukaili kansio kädessä.

”Äläs huiputa.” Hirasaka hymyili vinosti ja kuittasi lähetyksen.

”Paketti on liian painava yksin siirreltäväksi, voitaisiinko nostaa se yhdessä? Näin isoa pakettia en olekaan nähnyt aikoihin. Olisikohan valokuvia suunnilleen sadan vuoden edestä?”

He urahtivat punnertaessaan ison laatikon kahden miehen voimin ylös vastaanottotiskille. Hirasaka taisi huokaista tiedostamattaan valokuvien painosta.

”Oletko sinä tulossa vähitellen toisiin aatoksiin, Hirasaka-san? Onko alkanut tuntua siltä, että voisit jo lopettaa työt täällä?” *Yama* kysyi nauraen.

”No, niin. Mutta kenties jatkan silti vielä vähän aikaa.”

”Taattua Hirasaka-saniam.” Yama otti lippalakin päästä ja pani sen takaisin, tällä kertaa kunnolla oikeinpäin.

”Jaa, minun pitää tästä hiljalleen lähteä hoitamaan seuraavaa lähetystä. Kiirettä pitää päivästä toiseen, puolin ja toisin. Meidän pitää olla varovaisia, ettemme kuole liikaan rehkimiseen.”

”Vai ettei kuole liikaan rehkimiseen... Siitä nyt ei ainakaan ole huolta.”

Yama heilautti kevyesti kättään ja lähti tiehensä kansio kainalossa ja lavavaunua työntäen.

Hirasaka siivosi valokuvaamon seuraavaa tulijaa, Yagi Hatsueta varten. Kunpa hän voisi lähettää tämän hyvin matkaan, kunpa hän voisi tehdä tälle hyvän valokuvan.

Ja lisäksi.

Kunpa hän voisi vielä jonain päivänä löytää etsimänsä *ihmisen* – Hirasaka toivoi.

*

”Hatsue-san. Yagi Hatsue -san.”

Kuului miehen ääni.

Hatsue havahtui hätkähtäen, kun kuuli omaa nimeään kutsuttavan hiljaa.

Missähän minä olen? Vaikutti siltä, että hänet oli asetettu makaamaan sohvalle. Siellä oli vieras katto ja huolestuneen näköinen mies, joka tutkaili häntä.

Pyörriyinköhän minä lämpöhalvauksesta, kun viime aikoina on ollut yhtäkkiä niin kuuma sää? Hän yritti muistella vähän taaksepäin mutta huomasi muistojen olevan sumeita kuin usvan peitossa. Nimeni on Hatsue, nyt on vuosi 1992 ja olen syntynyt Toshiman erillisalueella, no hyvä, en minä vielä ole höpsähtänyt, luultavasti.

Hän tuijotti miehen kasvoja hämmentyneenä. Jos mies kerran tiesi hänen nimensä Hatsuen, tämä oli kai tuttu jostakin. Mutta kukahan... Ehkä mies oli-kin nähnyt nimen hänen tavaroissaan, kun hän oli ollut tajuttomana. Kaivellessaan muistiaan hän yritti samalla kohottautua sohvalta istumaan. Varoi lonkkaa ja käytti hitaasti selkälihakasia. Siihen nähden, että hän oli pyörtynyt, ruumis ei tuntunut erityisen pahalta.

Kuka tuo mies nyt olikaan? Vaikka joku olisi tullut yllättäen juttelemaan hänelle kadulla, hän oli aina tähän asti tunnistanut heti, kuka ja mistä tervehtijä oli, ja vastannut: ”Sinähän olet se-ja-se?”, mikä sai ihmiset ilahtumaan. Kauheaa, miten iän myötä mieli alkaa tylstyä.

”Tervetuloa. Olenkin odottanut teitä”, mies sanoi.

Ai minuako? Sillä tavoin Hatsue osoitti itseään, ja mies nyökkäsi.

”Tehän olette Hatsue-san?”

”Niin, olen kyllä.”

Hatsue vilkaisi miestä. Tällä oli siisti, harmaa pysty-kauluspaita. Vaikutelma oli kuin levollisella papilla.

Hiukset olivat huolellisesti kammatut. Ainakin ulkonaisesti mies vaikutti ystävälliseltä, ja jotenkin suorastaan arvoitukselliselta. Ei niin komea, että olisi herättänyt huomiota, muttei myöskään epäviehättävä; mieleen painumattomat kasvot sillä tavalla, että mies tuntui muistuttavan jotakuta tai sitten ei.

”Olen Hirasaka. Olen pitänyt täällä jo kauan valokuvaamo.”

Niin mies esittäytyi.

Tosiaan, hänen lempikävelykeppinsä oli poissa. Oliko hän pudottanut sen pyörtyessään?

Hatsuen katsellessa ympärilleen huoneessa Hirasaka sanoi kuin selittääkseen: ”Peremmällä vasemmalla on studio kuvaamista varten. Ja valokuvia voi ottaa sisäpihallakin. Oikealla on oleskelutila ja versta. Esittelen teille seuraavaksi valokuvaamon tilat.”

Kun jokin asia mietitytti, Hatsue halusi aina kysäistä siitä heti paikalla.

Olenkin odottanut teitä, mitä se tarkoitti?

Mitä valokuvaamon pitäjä mahtaa minusta haluta?

Ja miten sitä paitsi tulinkaan tänne?

En muista mitään.

”Tännepäin, olkaa hyvä”, Hirasaka kehotti, joten Hatsue koetti ensi alkuun kammeta jäykän ruumiinsa jalkeille, vaikka hänellä olisi ollut roppakaupalla kysyttävää. Siitä olikin aikaa, kun hän oli viimeksi kävellyt ilman keppiä. Hän laski käden sohvalle ja otti siitä tukea, kun hän hivuttautui eteenpäin.

Ruumis tuntui tavallista paremmalta, eikä lonkkaan kipuillut. Hän käveli hitaasti Hirasakan perään. Tämä ojensi hänelle kätensä huolestuneen näköisenä.

Hirasaka johdatti hänet oleskelutilaan, jossa oli rauhallinen tunnelma. Nahkasohva oli kulunut mutta siistiksi kiillotettu, ja ajan patinoima puinen kirjoituspöytäkin näytti miellyttävältä. Se ei ollut varattomuudesta johtuvaa vanhanaikaista tyyliä, vaan esineet vaikuttivat persoonallisilta niiden huolellisen ylläpidon ansiosta, ja hän mietti, että onpa miehellä ikäänsä nähden varsin hyvä maku.

Lasin takana näkyi sisäpiha, jolla paloi pieni valo, ja siellä erottui sammaloituneita kivilyhtyjä, kevät-kirsikkapuita ja japaninnauhuksia kauniissa muodostelmissa: sieltä kieltämättä saisi hienoja kuvia kimoonon pukeutuneena.

Oleskelutilan nurkassa oli hylly, jolla oli sähkökäyttöinen vedenkeitin, lasikannu kahvin vakuumeittimeen, kahvikuppeja ja muuta sellaista. Oli vaikeuttavaa, ettei missään näkynyt pölyhiukkastakaan – ehkäpä Hirasaka piti siivoamisesta. Hatsuen huomio kiinnittyi isoon laatikkoon, joka oli kirjoituspöydällä.

”Jospa keittäisin teetä”, Hirasaka sanoi, käänsi selkensä ja otti tottuneesti esiin teekannun ja muuta sellaista. Hatsue teki päätöksensä ja sanoi miehen selän takaa: ”Tuota, anteeksi.”

Hirasaka kääntyi ympäri Hatsuen äänen kuullessaan.

”Olen pahoillani, että kysyn oudon kysymyksen...”

”Niin?” Hirasaka näytti odottavan jatkoa.

”Tuota, mahdoin kohan minä kuolla?”

Hirasakan silmät laajenivat aavistuksen.

”...kyllä, aivan hetki sitten. Yleensä minun pitää aloittaa selittämällä se, mutta joskus harvoin käy niin, että joku huomaa sen itse.”

Vastaus tuli arkipäiväisenä toteamuksena ja herätti monimutkaisen sekoituksen tunteita: helpotusta, hämmennystä ja sellaisen olon kuin olisi juuri saanut kehuja hyvistä hoksottimistaan.

Tee ei ollut liian vahvaa tai laihaa, vaan se oli juuri sopivaa.

Hän oli ajatellut, että kuoleman jälkeen näyttäisi jotenkin enemmän vainajalta. Ehkä päässä olisi kolmionmuotoinen kangas, tai ehkä ruumis olisi läpinäkyvä. Mutta edes hänen jalkansa eivät olleet kadonneet. Teekupin tuntuma kädessä ja teen maku olivat nekin entisellään.

Hirasaka kävi istumaan häntä vastapäätä ja tuijotti häntä.

Hatsue vaipui ajatuksiinsa. ”Mutta, kuulehan. Olin ajatellut, että kuoleman jälkeen minua olisi vastassa äiti, isä tai mieheni.”

Sen sijaan häntä oli ollut vastassa tämä ventovieras mies, Hirasaka. Ehkä hän näytti hieman murheelliselta,

sillä Hirasaka sanoi heti: ”Ei, tämä on vasta eräänlainen kauttakulkupaikka.”

Hatsue mietti vähän lisää ja sanoi sitten: ”Tuota, mahtaako nimi Hirasaka-san tulla Kojikista, paikanimestä Yomotsuhirasaka? Mäestä, jolle Izanagi tarussa pakenee?”

Hirasaka näytti yllättyvän kysymyksestä. Tarussa Yomotsuhirasaka oli mäki elävien maailman ja kuolleiden asuinsijan Yomin rajalla.

”Hyvin tiedetty”, Hirasaka vastasi.

Hatsue oli aina pitänyt kirjoista ja ollut luontaisesti tiedonjanoinen, joten hän tiesi paljon kaikkea sekalaista. Ei minun pääni vielä ole ruosteessa, hän myhäili hieman.

”Aivan oikein. Sittenpä ei tarvitakaan pitkiä selityksiä: olemme nimenomaan paikassa kuoleman ja elämän rajalla”, Hirasaka vahvisti.

”Ja täällä minua oli vastassa Hirasaka-san.”

”Niin. Olkoonkin, että tämä on pelkkä välitila.”

”Tämä ei siis ole tuonpuoleinen.”

”Ei ole.”

”Liitytkö sinä, Hirasaka-san, jotenkin helvetin kuningas Enmaan tai muihin jumaliin? Vai oletko buddha? Tosin...”

Hirasaka oli niin levollinen ja hymyilevä, että teki mieli piikitellä kevyesti: tosin et yhtään vaikuta siltä.

Siinä teetä juodessaan Hirasaka vaikutti aivan oikealta ihmiseltä.

Jos saisit palata ajassa katsomaan vielä kerran yhtä muistoa elämästäsi, mikä se olisi?

Elämän ja kuoleman välitilassa on herra Hirasakan
taianomainen valokuvaamo. Sinne ihmiset saapuvat kuoltuaan,
ja siellä heitä odottaa heidän elämänsä valokuvina,
yksi kuva jokaisesta eletystä päivästä.

Ennen lähtöä tuonpuoleiseen kaikilla on mahdollisuus
palata Hirasakan kanssa hetkeksi menneisyyteen ja
valokuvata yksi erityisen tärkeä hetki elämässään.

Mutta mitä on tapahtunut Hirasakan itsensä muistoille?
Miksi ainoastaan hän ei muista mitään itsestään tai elämästään?

Unohdettujen muistojen valokuvaamo on kaunis
ja viisas hyvän mielen romaani elämästä, toivosta
ja ihmiskohtaloiden yhteen kietoutumisesta.

*”Pääosassa ei ole kuolema vaan elämänilo.
Koskettava ja runollinen.”*

– Hörzu

”Maaginen kokemus.”
– Freundin

Sanaka Hiiragi on Tokiossa asuva palkittu kirjailija ja japanin kielen opettaja. Yliopistossa hän opiskeli kirjallisuutta ja japanin kieltä, ja hän työskenteli seitsemän vuotta ulkomailla japanin kielen opettajana. Hiiragin ensimmäinen romaani julkaistiin vuonna 2013, ja hän on sittemmin kirjoittanut lukuisia menestyneitä romaaneja ja kirjasarjoja. *Unohdettujen muistojen valokuvaamo* on ihastuttanut lukijoita ympäri maailmaa, ja sen oikeudet on myyty jo yli 20 maahan.

Hiiragin teoksista välittyy hänen rakkautensa vanhoihin kameroihin ja valokuviin.

DOCENDO

www.docendo.fi

ISBN 978-952-850-695-9

9 789528 506959